

Kansen

Bieden

Inhoudsopgave

Voorwoord door Alexander Pechtold	3
Vooruit vanuit idealen	5
Drenthe vooruit!	6
Regionale Economie	7
Duurzame fysieke Omgeving	11
Mobiliteit & Bereikbaarheid	17
Vitale samenleving	21
Kwaliteit van Bestuur en financiën	25
Colofon	28

Voorwoord

door Alexander Pechtold

Gaat u stemmen op 18 maart? Veel mensen vragen zich af of deze verkiezingen wel belangrijk zijn. Wist u dat uw stem dit keer dubbel telt? U stemt niet alleen voor uw provincie, u kiest daarmee ook een nieuwe Eerste Kamer. Deze verkiezingen gaan dus óók over de landelijke politiek.

De vraag die voorligt is: moet Nederland vooruit? Ja, zegt D66. Na jaren van crisis klimt Nederland langzaam uit het dal. De economie groeit licht en de werkloosheid neemt heel langzaam af. Maar we zijn er nog lang niet. 600.000 mensen zitten zonder baan. De belastingen in Nederland zijn in 20 jaar nog nooit zo hoog geweest. Dat moet anders.

Om echt vooruit te komen moeten we dus flink aan de slag. D66 brandt van ambitie. Wij maken werk van nieuwe groei en meer banen. Meer banen door een lagere loonbelasting. Dat maakt werken aantrekkelijker. Meer banen door minder lasten voor ZZP'ers, zodat zij kunnen doorgroeien naar ondernemers met personeel. Meer banen door te investeren in goed onderwijs. Meer banen door te investeren in duurzame technologie en schone energie. Dat zijn de banen van de toekomst.

Provincies kunnen hierbij een belangrijke rol spelen. Zij kunnen Nederland duurzaam versterken. Met gerichte investeringen in regionale economie en innovatie, infrastructuur, duurzame energie en natuur. Dit levert niet alleen banen op in bijvoorbeeld de bouw, de economie wordt er ook structureel beter van.

Moet Nederland vooruit? Voor D66'ers is dat eigenlijk niet eens een vraag. Werken aan vooruitgang zit in ons DNA. Wij zijn optimistisch maar weten ook dat we hard moeten werken om onze idealen te verwezenlijken. Wij willen met de beste ideeën en betrouwbare bestuurders Nederland vooruit brengen. We zijn in veel gemeenten de grootste partij. Daar laten we ook zien dat D66 het verschil kan maken. Die bestuurskracht ambiëren wij ook in de provincies.

Gaat u stemmen op 18 maart? D66 vindt het belangrijk dat iedereen meepraat en meebeslist over plannen die ons en onze leefomgeving raken. Dat is een democratisch recht én, vinden wij, ook een democratische plicht. Uw stem voor D66 is in ieder geval de beste garantie voor politiek waarin de mens centraal staat. Politiek waarin we vooral vertrouwen op de eigen kracht van mensen.

Op 18 maart bundelen we uw kracht graag met die van ons. Met uw vertrouwen in onze idealen en oplossingen gaan wij aan de slag.

Zodat we er samen voor zorgen dat uw provincie investeert in werkgelegenheid, investeert in uw leefomgeving, investeert in Nederland.

U maakt ook landelijk het verschil. Want zoals ik al zei, uw stem telt deze keer dubbel. U stemt voor de provincie en dáármee voor de Eerste Kamer. Een sterk D66 in de Eerste Kamer geeft ons landelijk de kans met onze ambities Nederland vooruit te brengen.

Vraagt u zich nu nog steeds af of deze verkiezingen wel belangrijk zijn? Maak het verschil. Hier in de provincie Drenthe. Én in de landelijke politiek.

Stem 18 maart D66!

Vooruit vanuit idealen

Wij willen een wereld waarin mensen vrij zijn en gelijkwaardig met een respectvolle houding tegenover de anderen, de wereld, het milieu en zichzelf. Onze agenda start met zelfbeschikking, de vrijheid waarbinnen mensen zich kunnen ontplooien. Die vrijheid kan alleen leiden tot rechtvaardige uitkomsten wanneer er sprake is van gelijke kansen. Uiteindelijk zouden talent, inzet en lukrake pech of geluk de enige factoren moeten zijn die het succes van het individu bepalen. En niet je afkomst, religie of de rijkdom, positie of opleiding van je ouders.

Voor ons zijn deze vrijheid en kansengelijkheid echter niet afdoende. Als iedereen zich heeft ontplooid is daarmee niet de kous af. Wij willen vanuit onze verbondenheid sociale rechtvaardigheid. Dus als iemand pech heeft gehad bij het verdelen van de talenten, of is gestruikeld in het leven, dan laten we die persoon niet achter. Daarbij kijken we niet alleen naar de mensen in onze directe omgeving of de medemens van vandaag. Onze verbondenheid reikt verder dan de landsgrenzen en betreft ook de generaties na ons. Daarom willen wij keuzes maken die toekomstvast zijn.

Bij bovenstaande streefwaarden hoort ook een eigen perspectief op de overheid en op macht. Wij denken niet dat de overheid de maatschappij kan ontwerpen of kan vormen naar een blauwdruk. Gelukkig niet. Tegelijkertijd vinden wij ook niet dat de beste overheid per definitie een minimale overheid is die achterover leunt. In onze ogen hebben we soms een sterke overheid nodig om vrijheid, kansengelijkheid en sociale rechtvaardigheid mogelijk te maken. Maar een overheid die een dergelijke verantwoordelijkheid op zich wil nemen, kan snel tot een instrument van onvrijheid worden. Daarom willen wij duidelijk gecontroleerde macht.

Daarom hebben wij onze uitgangspunten en ideeën vertaald in vijf 'richtingwijzers'. Deze zal een gekozen D66 vertegenwoordiger hanteren bij het nader invullen van toekomstige politieke keuzes:

- > Vertrouw op de eigen kracht van mensen
- > Streef naar een harmonieuze en duurzame samenleving
- > Beloon prestatie en deel de welvaart
- > Denk en handel internationaal
- > Koester de grondrechten en gedeelde waarden

Drenthe Vooruit!

Drenthe; de mooiste provincie om in te wonen en te werken. De kernkwaliteiten, waaronder rust en ruimte, spelen een belangrijke rol bij het welbevinden van de bijna half miljoen inwoners van onze mooie provincie. D66 Drenthe wil zich vanuit de provinciale kerntaken inzetten om dit voor iedere inwoner mogelijk te maken en te continueren. De Drentse samenleving willen we vitaal hebben en houden. Een samenleving waarin kwaliteit van leven, wonen en werken bovenaan moet staan.

We zetten in op verdere verduurzaming van de provincie, gebruik makend van de nieuwste ontwikkelingen en innovaties, waarin ruimte wordt geboden voor nieuwe initiatieven vanuit de samenleving. D66 Drenthe wil startende ondernemingen stimuleren en faciliteren. Het MKB is en blijft de motor van de economie. Kunst en cultuur geven onze samenleving kleur en emotie. Zij zorgen ervoor dat creatief talent zich kan ontwikkelen en vormen een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor bedrijven.

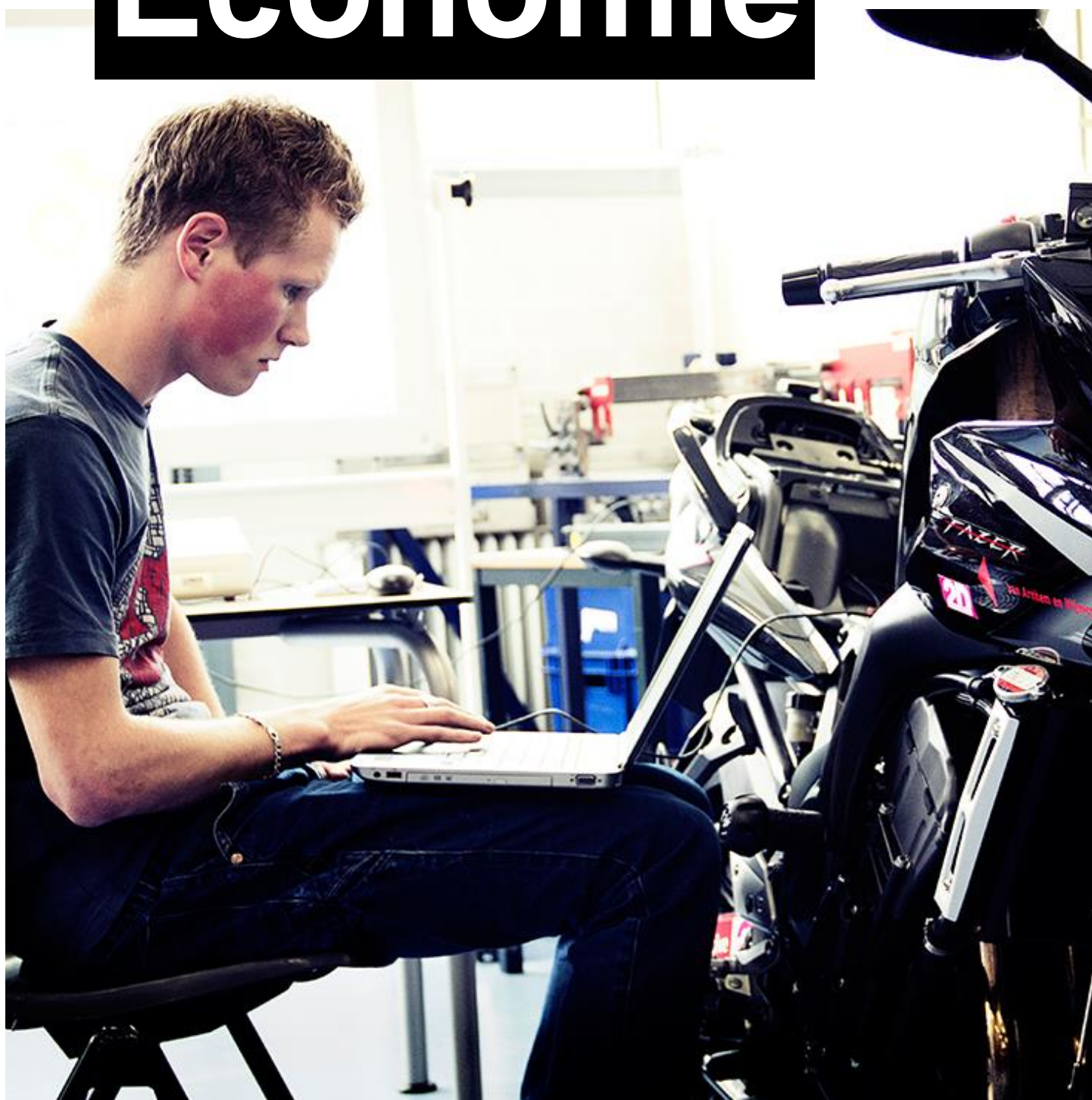
De gemeenten in Drenthe spelen een grote rol; zij zijn op veel onderwerpen de aangewezen overheid om aan te sluiten bij lokale behoeften en ontwikkelingen. Een doeltreffende provincie zorgt voor regie, daar waar gemeenten onderling concurreren, bovenlokale belangen spelen of waar gemeenten onvoldoende krachtig zijn om activiteiten uit te voeren. D66 zegt: wat lokaal kan, doen we lokaal. De gemeente is het eerste gezicht van de overheid. Wat regionaal moet, voeren we regionaal uit.

De provinciale overheid willen we simpel en aanspreekbaar hebben en houden, waarbij democratie, transparantie en integriteit voor ons belangrijke waarden zijn. Wij willen een overheid die niemand uitsluit. Een overheid die bescheiden, krachtig en slagvaardig is.

Er liggen veel uitdagingen voor Drenthe in de komende jaren: de teruglopende werkgelegenheid, het behouden van een vitaal platteland en de versterking van de natuur. De verdere ontwikkeling op het gebied van duurzame energie zullen wij krachtig steunen. De regionale economie verdient veel aandacht en ook bereikbaarheid is een belangrijk aandachtspunt.

D66 wil zich de komende jaren inzetten voor een mooier, sterker en duurzamer Drenthe voor nu en voor de toekomstige generaties. Dat doen we samen met u. Drenthe vooruit! Of **Gewoon D66!**

Regionale Economie

Wat is er aan de hand?

Innovatie is een belangrijke voorwaarde voor groei en dus voor een sterke(re) regionale economie. Drenthe loopt, in vergelijking met de rest van Nederland, achter als het gaat om het aantal innovatieve bedrijven. Er is een Noordelijke Investerings Agenda, maar deze kent nog geen concrete uitvoering.

Ook de aanwezigheid van de juiste kennis en vaardigheden (menselijk kapitaal) is onontbeerlijk voor regionale economische ontwikkeling. Er is een stille revolutie gaande op de arbeidsmarkt. Door mechanisatie en automatisering verdwijnen banen in het middensegment of worden geüpgraded naar een hoger niveau. En er dreigt als gevolg van de economische crisis op korte termijn een tekort aan stage plaatsen voor MBO-studenten.

Overheid en bedrijfsleven richten zich vaak op de Randstad of het verre buitenland. Dat terwijl de economie in Duitsland veel harder groeit dan in Nederland en de werkloosheid er laag is. Naast een aantrekkelijke afzetmarkt is er ook markt voor arbeids- en stageplaatsen. Onbekendheid, taal- en cultuurverschillen vormen vaak een barrière.

Leegstand is een steeds groter wordend probleem. Veel kantoren, winkels, boerderijen en bedrijventerreinen staan leeg, of komen leeg te staan. De huidige wet- en regelgeving staat soms in de weg van goede initiatieven van mensen.

Wat vindt D66?

Economisch herstel en werkgelegenheid hebben topprioriteit. Het verdienvermogen van Noord Nederland moet omhoog. D66 vertrouwt op de initiatieven van mensen zelf en wil deze niet beknellen met onnodige regelgeving: creativiteit en innovatie zijn juist van groot belang voor de Drentse economie.

D66 legt daarbij de prioriteit bij het midden- en kleinbedrijf (MKB) en innovatie. Het MKB is de motor voor echte duurzame werkgelegenheid, zeker in het landelijk gebied. D66 vindt dat de provincie bedrijven moet faciliteren in het ontwikkelen van innovaties en het toegang krijgen tot de hiervoor benodigde kennis, netwerk, financiering en arbeid. D66 wil ook dat de provincie meer doet om het onderwijs op één lijn te brengen met de economische structuur.

Noord Duitsland kent eenzelfde economische structuur als Noord Nederland. Dat geeft kansen voor samenwerking tussen bedrijven. D66 vindt dat die kansen meer moeten worden benut. D66 vindt ook dat inwoners alle kans moeten krijgen op een baan of stageplaats en dat een landsgrens daarin geen belemmering mag zijn. Daarom wil D66 dat de provincie meer lobbyt in Brussel en Den Haag voor het slechten van barrières om over de grens te werken.

D66 ziet veel mogelijkheden voor herbestemming van leegstaande gebouwen. Veel initiatiefnemers lopen vast op strikte eisen die herbestemming onaantrekkelijk maken. D66 wil daarom meer ruimte voor oplossingen van mensen zelf in het ruimtelijk beleid.

Wat wil D66?

D66 wil dat de provincie zich maximaal inspant om de Drentse economie te laten groeien en de werkgelegenheid te vergroten. D66 vertrouwt erop dat mensen en bedrijven vaak zelf met goede oplossingen komen, zij kennen de lokale situatie immers het beste. D66 wil deze oplossingen de ruimte geven in plaats van in de weg staan met gedetailleerde regels. D66 vindt ook dat de provincie moet helpen de barrières te slechten die (samen)werken over de grens in de weg staan.

D66 wil dat bereiken door:

- > concrete uitvoeringsplannen te maken voor de Noordelijke Investeringsagenda;
- > Het MKB nog meer te faciliteren met revolverende fondsen;
- > Het ondersteunen van MKB bedrijven die een HBO-er in dienst willen nemen;
- > bedrijven met energievolle processen (o.a. de industrie in Emmen) te ondersteunen bij vergroening;
- > de regiovisie Groningen -Assen verder te ontwikkelen en uit te voeren;
- > het ondersteunen van de recreatieve sector bij het aantrekken van toeristen uit binnen- en buitenland;
- > overzicht te creëren in opleidingsbehoeften en best practices in het onderwijs;

- > MBO en HBO studenten te laten samenwerken in projecten, geïnitieerd door de provincie;
- > een ondernemersraad in te stellen (op Noord Nederlands niveau) als adviesorgaan voor MBO, HBO en WO;
- > de contacten met Duitsland te gebruiken om de beschikbare stageplaatsen in Noord Duitsland te laten vervullen door Drentse studenten;
- > te stimuleren dat overal breedband internet komt;
- > binnen Drenthe en met buurprovincies kansen en kennis delen voor het verbinden van initiatieven en mogelijkheden voor leegstaande kantoren, bedrijventerreinen, en boerderijen. Dit kan bijvoorbeeld met een leegstandmonitor en een leegstandregisseur;
- > een bijdrage te leveren aan de scholing van mensen en medewerkers van bedrijven in Duitse taal en cultuur;
- > samen met bedrijven contacten te leggen met bedrijven en overheden in Nedersaksen resulterend in een meerjarig uitvoeringsprogramma.

Duurzame

fysieke

Omgeving

Wat is er aan de hand?

In de omgevingswet die binnenkort van kracht wordt, zijn veel wetten en regels voor de fysieke omgeving samengevoegd. Tijdens de periode van het vaststellen van de wet tot 2018 zal de invoering al zoveel mogelijk ter hand genomen worden.

De huidige rigide toepassing van regels met harde grenzen tussen landbouw, natuur en recreatie heeft veel problemen opgeleverd, zowel voor landbouw, natuur als recreatieondernemers. In de praktijk is dit niet alleen een lastige en kunstmatige scheiding die slecht aansluit op de huidige staat van ons landschap, maar die ook nog eens veel geld kost als het gaat om inrichting en onderhoud van deze gebieden. Daarnaast levert maximale landbouw en maximale natuur naast elkaar zoveel regels op voor de landbouw dat ondernemen moeilijk wordt in de gebieden die daar wel voor bestemd zijn.

Drenthe is door het Rijk aangewezen om een deel van de opwekking van windenergie te realiseren. Dit heeft in deze gebieden effect op het landschap.

Door klimaatverandering verandert ons ecosysteem sneller dan wij met natuurbeleid kunnen regelen. Het natuurbeleid zal daarom flexibeler en robuuster moeten worden zodat het veranderingen aan kan. In plaats van het beschermen van specifieke plant- en diersoorten gaan we naar in stand houden of versterken van de verschillende natuurlijke systemen zodat deze zichzelf aanpassen aan steeds veranderende omstandigheden.

In het Deltaprogramma is een strategie ontwikkeld voor de hoge zandgronden om de toename van verdroging door klimaatverandering tegen te gaan.

Er is nog te weinig opwekking van duurzame energie in Nederland om ook toekomstige generaties te verzekeren van voldoende energie. Daarnaast is opslag van energie nodig om de pieken in levering op te vangen en zo aan te laten sluiten bij het bestaande distributie en –transportnetwerk, dat daartoe grondig herzien en gemoderniseerd moet worden.

Wat vindt D66?

De provincie heeft wat betreft D66 als dé gebiedsregisseur belangrijke taken op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling. Wij willen dat deze ontwikkeling bijdraagt aan wonen en werken in Drenthe met instandhouding en waar nodig verbetering van landschappelijke kwaliteit.

D66 wil de bestaande infrastructuur optimaal benutten. Binnen Drenthe betekent dat de A28, de A37 en voor een klein deel de A32 bepalend zijn voor de verdere ruimtelijke indeling. Door compact te bouwen rondom deze bestaande infrastructuur kan de provincie waardevol landschap elders sparen.

D66 wil samen met de gemeenten de huidige versnippering van bedrijventerreinen aanpakken. Wij willen dat bedrijventerreinen robuuster en duurzamer worden. D66 vindt dat de provincie hierin daadkrachtiger moet opereren en vooral de kaders moet aangeven waarbinnen ondernemers naar eigen inzicht kunnen ondernemen. Wij willen dat de provincie gemeentes gaat helpen hun plannen met betrekking tot bedrijventerreinen en de detailhandelvisies op elkaar af te stemmen, en daarmee concurrentie tussen gemeentes voorkomen. Hierbij wil D66 dat de provincie rekening houdt met de voorzieningen over de grenzen van de provincie heen, zowel de omringende provincies als Emsland en Grafschaft Bentheim. Kortom voor D66 is het credo: meebewegen met krimp, en van krimp een kans maken.

Agrarische ondernemers krijgen van D66 de ruimte om te ondernemen en tegelijkertijd een bijdrage te leveren aan landschappelijke kwaliteit, natuur en biodiversiteit. Wij vinden wel dat agrarische activiteiten moeten passen bij het karakter van het gebied waarin ze plaatsvinden. Wij vinden dat regels over bouwblokken en omvang van het bedrijf (zoals het aantal dieren) vervangen moeten worden door voorwaarden op het gebied van duurzaamheid van produceren en landschappelijke inpassing.

D66 wil dat zoveel mogelijk delen van natuurgebieden toegankelijk worden voor recreatie. We willen ruimte bieden aan private initiatieven die duurzaam gebruik maken van (nieuwe) natuurgebieden en een deel van de opbrengsten gebruiken voor beheer van die natuur. Zo kunnen natuurgebieden verbonden worden en is verwevenheid van natuur, landbouw en recreatie aan de randen van natuurgebieden mogelijk. Met de grotere natuurgebieden wordt de herintroductie van groot wild zoals edelherten mogelijk. Dit heeft meerwaarde voor de natuur en voor toerisme. De landbouw heeft er echter wel last van en daarvoor moet de provincie compensatie betalen. Hiervoor moeten eenduidige en simpele regels komen.

De achteruitgang van Weidevogels is in Drenthe groot. Wij willen de stand van weidevogels verbeteren door in beekdalen met groot open karakter samen met agrariërs en vogelbescherming maatregelpakketten af te spreken om de weidevogelstand te verbeteren. Onderdeel van deze afspraken is vergoeding van aantoonbare schade voor de agrariërs die het gevolg zijn van deze maatregelen.

D66 heeft zich in de afgelopen periode ingespannen om het maaien van wegbermen anders in te richten, zodat bijen en andere insecten hier voedsel en een leefomgeving vinden. Wij willen dit verder versterken en er bij gemeenten en andere wegbeheerders op aandringen ook een bijenvriendelijk maaibeleid te voeren.

In sommige delen van Drenthe is de overlast van steenmarters ernstig. Ze veroorzaken veel schade aan woningen, bedrijven en voertuigen. De gemeenten kunnen hier plannen voor opstellen, waarna de provincie een ontheffing voor de bestrijding kan geven

Windenergie is voorbehouden voor het zuidoostelijk deel van Drenthe. Dit is vastgelegd in de Gebiedsvisie Windenergie. D66 heeft gepleit om breder te kijken en ook in andere gebieden de mogelijkheid voor opwekken van windenergie te creëren. Op het gebied van windenergie vindt D66 dat de provincie participatie van inwoners bij de opwekking en bij de bepaling van de locatie binnen een zoekgebied moet stimuleren. Bij het aanwijzen van geschikte windlocaties houdt D66 rekening met cultuurhistorie, inpassing in het landschap en met bestaande functies van het gebied. Daarnaast is het belangrijk om naast wind initiatieven te stimuleren voor opwekken van andere vormen van duurzame energie. Een voorbeeld van een bestaande functie is Lofar in het zoekgebied bij Borger-Odoorn.

D66 wil stimuleren dat particulieren en ondernemers op grotere schaal energie gaan opwekken uit zon of biomassa. De provincie moet de condities scheppen waarin initiatiefnemers niet alleen duurzame energie kunnen opwekken, maar ook kunnen opslaan en transporteren. Daarbij leggen wij accent op het lokaal opwekken en gebruiken. Het Rijk ziet sommige biomassa als afval. Initiatiefnemers op dit gebied ervaren dit als een belemmering omdat het strenge regels met zich mee brengt. Op het gebied van lokaal produceren en consumeren kan de provincie vooral via haar economische en ruimtelijke ordening beleid een stimulerende rol vervullen.

D66 ziet voor energiewinning uit de bodem vooral kansen in warmte-koude opslag en geothermie. Gebruik van de ondergrond voor activiteiten als winning van schaliegas, opslag van kernafval of CO₂ waarbij de risico's onduidelijk of onzeker zijn past niet bij de uitgangspunten van waaruit D66 handelt.

D66 wil zorg voor de omgeving inclusief natuur onderdeel maken van het leven in het buitengebied. Door nieuwe vormen van samenwerking tussen bedrijven en bewoners in het gebied wordt de zorg voor de natuur onderdeel van het leven op het platteland.

Zo kunnen we ook de verbinding van natuurgebieden stimuleren door te zoeken naar verwevenheid van natuur met andere functies. Dit kan bijvoorbeeld door erfpachtconstructies.

Anders omgaan met afvalwater en anders vasthouden van regenwater in bebouwde gebieden draagt bij aan betrekken van bewoners bij hun leefgebied. Anders omgaan met water in de stad levert minder verdroging op, en heeft een gunstig effect op klimaatverandering, (broeikas-effect) en het leefklimaat in de stad zelf.

Wat wil D66?

- > Anders omgaan met grenzen tussen landbouw en natuur. We bekijken dit meer als een kern/periferie structuur, waarbij de kern uit pure landbouw of pure natuur bestaat en waarbij in de periferie een balans bestaat tussen landbouw, natuur en recreatie.
- > Voor landbouwbedrijven de grenzen van bouwblok en aantal dieren loslaten en deze vervangen door criteria van duurzaam produceren en landschappelijke inpassing.
- > Initiatief nemen tot een proef samen met het Rijk waarin we natuurbeschermingsregels minder eng interpreteren en op die manier zoeken naar wat maximaal mogelijk is voor systeemgerichte en veranderingsrobuuste natuurontwikkeling.
- > Weidevogelstand verbeteren door in open beekdalen met agrariërs en vogelbescherming afspraken maken over maatregelpakketten. Boeren die aantoonbare gevolgschade hebben van het natuurbeleid en de bescherming van (weide)vogels krijgen een schadevergoeding. Deze schadevergoeding moet simpel van uitvoering zijn en snel uitgekeerd worden.
- > Windturbines toestaan in de gekozen gebieden met in achtneming van een gezonde afstand tot bebouwing en draagvlak bij de omwonenden. Hierbij stimuleren wij de opzet van coöperaties voor duurzame energie (wind en zon)

- > Knellende regelgeving op het gebied van biomassaproductie soepeler te maken, zodat biomassa niet meer gezien wordt als afval, maar als grondstof en energiebron.
- > Bestaande kaders voor duurzame energieleningen in stand houden, en knellende regelgeving op het gebied van duurzame energieproductie soepeler maken. Duurzaamheidsleningen voor ondernemers en laagdrempelige financieringsconcepten voor consumenten zijn belangrijk.
- > Alle provinciale auto's op groen gas laten rijden.
- > Voor het 'groene' rijden zoeken naar mogelijkheden om de kosten te verlagen.
- > D66 kiest voor een deltaplan zonne-energie.

Mobiliteit &

Bereikbaarheid

Wat is er aan de hand?

Drenthe is een echte autoprovincie, veel inwoners zijn aangewezen op de auto voor hun vervoer. Meestal gebruiken zij fossiele brandstoffen. Naast luchtvervuiling en geluidsoverlast levert dit gebruik geen bijdrage aan een toekomstbestendig en duurzaam vervoer.

Voor vervoer naar school en werk vinden veel mensen de afstanden te groot voor de fiets. De fiets wordt wel steeds meer gebruikt als voor- en natransport van het openbaar vervoer. Voor recreatie is Drenthe een echte fietsprovincie dankzij de vele fietspaden door onze mooie landschappen en dorpen.

Bij het busvervoer wordt het steeds moeilijker om alle dorpen en stadwijken de hele dag van openbaar vervoer te voorzien. Dit komt doordat Drenthe steeds minder geld hiervoor krijgt van het Rijk.

De Drentse wegen zijn de laatste jaren op veel plaatsen veiliger geworden. Toch komen er nog relatief veel ernstige ongelukken voor, hiervoor moet aandacht blijven.

De provincie Drenthe levert geen bijdrage aan het vliegveld Groningen Airport Eelde (GAE). D66 stelt zich op het standpunt dat het vliegveld zichzelf moet kunnen bedruipen. Het vliegveld draagt bij aan de regionale economie (vestigingsplaats voor bedrijvigheid, werkgelegenheid).

Wat vindt D66?

D66 vindt dat openbaar vervoer voor iedereen toegankelijk en bereikbaar moet zijn. De leefbaarheid van de dorpen in Drenthe is gebaat bij een goede bereikbaarheid. Dit kan naast openbaar vervoer op maat ook met nieuwere vormen van gedeeld vervoer zoals deelauto's of dorpsbussen gereden door vrijwilligers. Daarbij staat betaalbare toegang tot goed openbaar vervoer voorop en is de wijze waarop dit georganiseerd wordt ondergeschikt. Bij snelle doorgaande lijnen met een hoge frequentie is juist groei te zien van het aantal reizigers. Gekeken moet worden of vervoer door vrijwilligers in het voortraject naar snelle lijnen, onrendabele verbindingen kan vervangen.

D66 vindt dat de provincie verdere stappen kan nemen in het verduurzamen van ons vervoer. De provincie heeft daarbij verschillende mogelijkheden, zoals verdelen van de provinciale opcenten naar type brandstof voor personenauto's. Of mee laten wegen van schone brandstoffen bij de aanbesteding van het openbaar vervoer. D66 wil de bestaande subsidie op klimaatvriendelijke brandstoffen handhaven en deze meer bekend maken onder de Drentse bevolking.

D66 vindt het vergroten van verkeersveiligheid belangrijk. Dit kan bijvoorbeeld door invoeren van 30 en 60 km zones op provinciale en gemeentelijke wegen. De provincie kan gemeenten stimuleren deze maatregelen door te voeren.

D66 vindt dat de provincie het klimaat voor wonen en recreëren in Drenthe kan versterken. Dit willen wij realiseren door verder te investeren in een samenhangend fietsennetwerk met bredere losliggende fietspaden die dorpen met elkaar verbinden en met voorzieningen zoals oplaadpunten voor elektrische fietsen. Gemeenten worden gestimuleerd om meer veilige overdekte fietsenstallingen bij de trein- en busstations. Dit bevordert het gebruik van de fiets voor en na het gebruik van openbaar vervoer.

D66 is een groot voorstander van de Regiovisie Groningen-Assen, het economisch hart van het Noorden. Ook in een tijd dat er niet veel te verdelen is, blijft het van belang voor gemeenten in Drenthe en Groningen en beide provincies om gezamenlijk op te trekken. Zo is de bereikbaarheid van de stad Groningen ook een Drents belang, omdat veel Drenten hier werken, studeren of uitgaan.

Wat wil D66?

- > Een gebruiksvriendelijk systeem van bereikbaarheid van het landelijk gebied met een slimme combinatie van eigen vervoer en gedeeld vervoer en van particuliere initiatieven en openbaar vervoer.
- > Bestaande subsidie op klimaatvriendelijke brandstoffen verder uitdragen;
- > Bij de aanbesteding van openbaar vervoer inzetten op klimaatvriendelijke brandstoffen;
- > De provinciale opcenten differentiëren naar brandstofverbruik, om zodoende het gebruik van klimaatvriendelijke brandstoffen verder te stimuleren;
- > Transport over water verder stimuleren door op- en overslagfaciliteiten te faciliteren
- > D66 zal lobbyen om Hoogeveen als intercitystation opgenomen te krijgen

Vitale

samenleving

Wat is er aan de hand?

Veel dorpen hebben te maken met bevolkingskrimp. Jongeren trekken weg naar de stad, terwijl tegelijkertijd vergrijzing plaatsvindt. Het gedeelte van de bevolking dat eerst actief vrijwilligerswerk deed, heeft nu zelf verzorging nodig. Dit heeft een groot effect op de leefbaarheid in de dorpen en steden en op de zelfredzaamheid van deze gemeenschappen.

Cultuur is een belangrijke voorwaarde voor de kwaliteit van leven. Kinderen kunnen er niet jong genoeg mee in aanraking komen. Drenthe kent al een rijk en gevarieerd cultureel leven en dat moet ook wat ons betreft zo blijven. Juist een mooi, afwisselend cultureel aanbod maakt onze provincie aantrekkelijk voor inwoners en nieuwkomers. In Drenthe is de historie van onze cultuur overal zichtbaar in het landschap, archeologische en historische monumenten. Behouden en ontwikkelen van onze cultuur en toegankelijk houden van culturele voorzieningen staat onder druk door bezuinigingen.

In Drenthe komen steeds meer mensen met overgewicht voor. Daarnaast groeit de groep mensen in armoedesituatie. Eveneens neemt de financiële bijdrage af voor deelname aan sport door chronisch zieken en gehandicapten.

Wat vindt D66?

Drenthe is een aantrekkelijke provincie voor bewoners en bedrijven vanwege goede voorzieningen, rust en ruimte om te wonen, te werken en te ondernemen. Juist door samenwerking van ondernemers, particuliere initiatieven en hulpbehoevenden blijft Drenthe leefbaar. Initiatieven als zorgcoöperaties passen goed bij D66: eigen verantwoordelijkheid nemen en een vangnet organiseren waar dit niet lukt.

Ook op het gebied van cultuur staan de budgetten onder druk en zullen er keuzes gemaakt moeten worden. D66 wil versnippering van subsidies voorkomen zodat het kwaliteitsniveau hoog kan blijven. Daarbij richten wij onze bijdrage op activiteiten die jongeren in contact brengen met cultuur, cultuurhistorie en archeologie, omdat wij dit van groot belang vinden voor hun ontwikkeling. Daarnaast richten wij onze bijdrage op het betrekken van groepen die niet vanzelf met cultuur, cultuurhistorie en archeologie in aanraking komen. En we delen graag onze unieke cultuurschatten met bezoekers van Drenthe, zij kunnen activiteiten financieel haalbaar maken. D66 ziet graag dat gemeenschappen, inwoners en bedrijven zelf aan de slag gaan om hun eigen monument of evenement over te nemen. Wij vinden dat de provincie hen die ruimte moet geven en dus ook moet toestaan dat mensen zelf met ideeën komen voor herbestemming. Wij vinden dat

provincie en gemeenten mensen hierbij geen obstakels in de weg moeten leggen. Binnen heldere kaders is er veel mogelijk.

Op het gebied van cultuur is D66 voorstander van meer interregionale samenwerking met buurprovincies en Duitse partners in de grensregio. In deze samenwerking zien wij een plek voor Kunst & Cultuur Drenthe (K&C),

D66 wil meertaligheid versterken via Nedersaksisch en Duits. Daarmee worden de ontwikkelingsmogelijkheden van Drenten in het algemeen, en Drentse kinderen in het bijzonder, vergroot. De regionale identiteit wordt hiermee versterkt.

De provincie heeft op het terrein van bibliotheken een beperkte maar belangrijke taak. Lokale bibliotheken kunnen gebruik maken van de ondersteuningsactiviteiten van Biblionet. Verder ziet D66 Biblionet als een plek waar innovaties op bibliotheekgebied worden uitgewisseld. Samen kunnen de bibliotheken meer dan alleen. In combinatie met Biblionet in de provincies Groningen en Fryslân verwacht D66 een sterker Biblionet te realiseren.

Sport is geen taak van de provincie, maar wel een middel om taken te bereiken zoals stimuleren dat mensen meedoen met de maatschappij en leefbaarheid in buurten en dorpen versterken. Zo helpen wij ook de gezondheid van de Drenten te bevorderen. Daarom wil D66 gemeenten helpen stimuleren dat mensen in armoedesituaties, chronisch zieken of gehandicapten en mensen met overgewicht meer gaan sporten.

Wat wil D66?

- > Bij elk besluit van de provincie meewegen hoe dit kan bijdragen aan het versterken van de leefbaarheid voor bewoners en bedrijven.
- > Voor de subsidiëring van culturele doelen nauw blijven samenwerken met gemeentes, vooral om regionaal talentontwikkeling mogelijk te maken; D66 is voor nauwe samenwerking tussen Kunst&Cultuur Drenthe en verwante organisaties in de provincies Groningen, Fryslân en regio's in Nedersaksen.
- > De handen ineenslaan met Groningen en Fryslân en actief gaan deelnemen aan de plannen voor Leeuwarden als Europese Hoofdstad van Cultuur in 2018.

- > Inwoners, bedrijven en eigenaren van erfgoed betrekken bij het onderhoud en de exploitatie van erfgoed en monumenten.
- > Combinatiekaartjes laten ontwikkelen die in de hele provincie geldig zijn, zodat inwoners meer musea gaan bezoeken.
- > Het Nedersaksisch en Duits stimuleren in het kader van meertaligheid.
- > De kwaliteit van monumenten hoog houden en cofinanciering door bedrijven en particulieren stimuleren bijvoorbeeld door gezamenlijke activiteiten op het gebied van cultuur, natuur, recreatie en landschap.
- > Bouwen aan een sterke Biblionet organisatie in noordelijk verband
- > Binnen de komende 4 jaar moet 25% meer mensen sporten. De nadruk ligt daarbij op mensen met een (sociale, fysieke of financiële) achterstand.

Kwaliteit van

Bestuur en

financiën

Wat is er aan de hand?

De provincie heeft de afgelopen periode de gevolgen gemerkt van de economische crisis, waardoor haar financiële ruimte verder is beperkt. De D66 fractie van de Provinciale Staten hebben dan ook de afgelopen jaren netjes op de spaarpot gepast en de beschikbare middelen sober ingezet. Toch ziet D66 de toekomst positief in.

Wat vindt D66?

D66 hecht veel waarde aan een transparant, slagvaardig en democratisch bestuur met inbreng en inspraak voor inwoners. In het bestuur van de provincie valt nog genoeg te verbeteren wat betreft het betrekken van inwoners bij het beleid en de transparantie van de besluitvorming. Wij kiezen voor gepaste soberheid.

D66 wil een meer slagvaardige en efficiëntere overheid realiseren. Er moet onderzocht worden met welke schaalgrootte (landsdeel, Europese regio, shared services, etc.) dit het beste bereikt kan worden, zonder vooringenomenheid t.a.v. de uitkomst.

De provincie heeft een rol bij de inrichting van de waterschappen voor wat betreft de keuze van het aantal geborgde zetels. D66 vindt vanuit haar democratische beginselen dat het aantal geborgde zetels zo klein mogelijk moet zijn.

De provincie heft belastingen door middel van de zogeheten opcenten op de motorrijtuigenbelasting. In Drenthe is de automobilititeit hoog. In de periode 2015-2019 willen wij de opcenten hooguit laten meestijgen met de inflatie. Wij willen geen verdere verhoging.

In de visie van D66 concentreert de provincie Drenthe zich op de taken, die het belang of de capaciteit van individuele gemeentes overschrijden, met name op ruimtelijk economisch en verkeers- & vervoersonderwerpen.

Het doorlopend subsidiëren van instellingen is geen vanzelfsprekendheid. Doel is immers niet om instellingen in stand te houden, maar om bepaalde taken uitgevoerd te krijgen. Voor taken die in Drenthe door de provincie zelf of door gesubsidieerde instellingen worden uitgevoerd moet daarom steeds worden nagegaan of deze taken doelmatiger en efficiënter door de marktsector zelf kunnen worden opgepakt. Gedurende de subsidieperiode willen we de gesubsidieerde instellingen monitoren.

Een sluitende begroting is voor D66 vanzelfsprekend.

Wat wil D66?

- > Een transparante en realistische besluitvorming bij lokale en regionale overheid.
- > Zoveel mogelijk vooraf in samenspraak met inwoners ontwikkelen van plannen en beleid.
- > Minder informatie buiten de democratische legitimering houden en alleen in zeer zeldzame gevallen gebruik maken van geheimhouding van achtergrondstukken.
- > Stimuleren van samenwerking met omliggende provincies en Nedersaksen/Duitsland
- > Een minimaal aantal geborgde zetels in de waterschapsbesturen.
- > Een sluitende begroting. Als dat niet mogelijk is wordt er eerst bezuinigd op het provincieapparaat, dan op niet-kerntaken en daarna pas op de kern taken. Pas op de laatste plaats komt lastenverhoging in beeld.
- > Waar mogelijk lastenverlaging voor de inwoners van Drenthe.
- > Een overheid waarbij het begrip integriteit inhoud en betekenis heeft.

Colofon

Dit verkiezingsprogramma is tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van de **programmacommissie** van D66 Drenthe, bestaande uit:

- > Hannah Ietswaart
- > Riek Siertsema
- > Cecile Hagesteijn

Adviserende leden Statenfractie:

- > Marianne van der Tol
- > Jurr van Dalen
- > Frederik van Lookeren Campagne

Voor het meedenken of meeschrijven aan, en het meelesen en redigeren van de inhoud van dit programma dankt de programmacommissie verder:

- > Ivo Thonon, landelijke programmacommissie
- > Alle leden van de werkgroepen van de programmacommissie
- > De Permanente Programma Commissie (PPC) en de Interim Programma Commissie (IPC)
- > De raadsfractie van D66 Drenthe en haar fractieondersteuners
- > Verschillende experts – leden en niet-leden – die hun kennis en diensten belangeloos beschikbaar stelden

Vormgeving

Dirk van Klinken (Get ID)

Het Provinciaal verkiezingsprogramma Drenthe is vastgesteld op de Algemene Regio Vergadering op 24 november 2014 te Westerbork.

© januari 2015